

Hogyan tervezzük énekórát?

A tervezet összeállításának legfontosabb lépései

Dévai Adrienn

2025. december 3.

Az énekóra felépítése

1. Énekes köszönés, bemelegítés, ráhangolódás (kb. **4-5 perc**) – játékos beéneklő és légzőgyakorlatok a helyes hangképzés érdekében (Jó példák: https://www.tok.elte.hu/dstore/document/3001/Gyermekhangkepzes_2023_KK.pdf)
2. Dalcsokor (**3 ismétlődő dal**) (kb. **8-10 perc**) – óra eleji ismétlődő dalok, melyeket valamely koncepció mentén fűzünk össze:
  - elsősorban zenei elvek mentén, pl.: hasonló/megegyező ritmika, hasonló/megegyező tonalitás, megegyező hangkészlet, gyermekdalok esetében hasonló játéktípus, vagy jól fűzhető játékok stb. + **JÁTÉK!**
  - másodsorban egyéb jellemzők mentén, pl.: tartalmi szempontok, hasonló tematika
3. Új anyag tanítása (kb. **8-10-15 perc**) – a tanítandó új anyag nehézségi fokától függően, **1 új dal tanítása**, VAGY **új zenei ismeret tanítása**, már tanult dal felhasználásával – MINDIG az óra első felében történjen, ilyenkor frissebbek a gyerekek + **JÁTÉK!**
4. Képességfejlesztés – sokszor sokféleképpen! (kb. **10-15 perc**, attól függően, hogy mennyi időt használtunk fel az új anyag tanítására)
  - A képességfejlesztő játékok vezessenek rá újabb dalanyagra. Az óra ezen szakaszában is történjen daléneklés, legalább **2-3 ismétlődő dallal**. + **JÁTÉK!**
5. Zenehallgatás (**5-8 perc**) – főként nagy klasszikusoktól, műveltessük a gyerekeket, mást mindenhol hallanak, itt nyitjuk ki nekik a világot!
6. Értékelés (**1-2 perc**), énekes elköszönés

Énekórán: Minél több ének, minél kevesebb beszéd!

Óratervezés fontos szabályai

1. **MINDEN ÓRÁRA KÉSZÜLNI KELL**, soha ne menjen be a tanító készületlenül egyetlen órára sem!
(Az is fontos, hogy mit és az is, hogy hogyan.
Később is fontos, mikor már lesz gyakorlatuk! Így tudják majd nyomon követni a végzett anyagot.)
2. Az órára bevitt dalokat (és az óra menetét is) a tanítónak **KÍVÜLRŐL** kell tudnia! (Ne a kottát nézegessük, nagyon rossz példa!)
3. Gyermekdalokat mindig **JÁTÉK**ukkal együtt énekelte ssük-játszassuk!
A játék gyerekkorban lételem! (Igen, a 4. osztályos, 10 évesek is szeretnek játszani!)
4. A dalok pontos kezdőhangjának megtervezése fontos tanítói feladat!
(így nem lesz se túl mély, se túl magas az elénekelt dal a gyerekek hangterjedelméhez képest!
Támpont gyermekdaloknál: az A' körüli kezdőhang ideális. Támpont népdaloknál: maradjon a dal az egyvonalas oktávban. Ha nagy a hangterjedelme a dalnak, inkább felfelé – kétvonalas oktáv – bővítsünk, mint lefelé a C' alá.)

Énekórán: Minél több ének, minél kevesebb beszéd!

Óratervezés fontos szabályai

5. A népdalok bemutatása mindig legyen élményszerű, a tanító órai éneklése legyen jó példa! (Lelkesen, mert: énekelni jó! 😊)
6. A képességfejlesztő feladatoknál törekedjünk a fokozatosság elvének megvalósulására, illetve a sokszínűségre! SOKSZOR SOKFÉLEKÉPPEN! (Kottaírás gyakorlása ne maradjon el, lehetőleg egyetlen óráról sem! – vagy ritmus, vagy dallamírás)
7. A zenehallgatási anyag kiválasztása legyen igényes, a megfigyelési szempontok átgondoltak!

Énekórán: Minél több ének, minél kevesebb beszéd!

Bánki Vera – Kismartony Katalin: Zene-Játék tankönyv

11!

1. 11 mozzanat, amely bárhogyan kombinálható, variálható
2. „Egy óra akkor szép, ha valami láthatatlan szál, kerek egészé fűzi össze a részeket!”
3. A mozaiktabló:
  1. rejtvények
  2. minőségi munka (szép éneklésre törekvés, dal/dalrészlet tisztítása)
  3. zenehallgatás
  4. ritmus (képességfejlesztés)
  5. dallam képességfejlesztés)
  6. játék (dalosjáték, körjáték a már jól ismert énekekkel)
  7. olvasás-írás-rögtönzés (korábbi órákon előforduló, már tanult ritmussal, dallammal)
  8. memorizálás (összekapcsolódhat az előzőekkel, de lehet a daltanulás része is)
  9. daltanulás
  10. mozgás (bármelyik dalnál)
  11. dalcsozor (jóleső éneklés, feladatok nélkül, 5-6 dal, folyamatosan)

Bánki Vera – Kismartony Katalin: Zene-Játék tankönyv

Számok – témára fűzve

1. - 2. Rejtvény a Dalcsokorban – Írjátok fel a dalokból a számokat, akinek kedve van, össze is adhatja őket.
  - Egy boszorka van
  - Hatan vannak a mi ludaink
  - Megfogtam egy szúnyogot
3. Minőségi munka, szép éneklés – énekeljük el a szúnyogos dalt staccato (rövid hangokkal), aztán éppen ellenkezőképp: legato, azaz összekötött hangokkal
4. Zenehallgatás – Bartók: Gyermekeknek kötetéből az Egy boszorka van feldolgozása
5. Ritmus – írjuk, ill. mondjuk el néhányunk telefonszámát úgy, hogy minden számot addig sorolunk egytől, ameddig a leírthoz érünk, egyenletes lüktetésre, pl. 117-07-21 → 1 , 1, 1234567, szün (ez a nulla), 1234567, 12, 1 (zeneiesítés: crescendo-val halk pissenéstől a jó hangosig jutunk, megérkezésnél egy nagyot tapsolunk!)
6. Dallam – a kínaiak arab számokkal is szoktak kottát lejegyezni, mutatjuk mi is az ujjainkon.

Koszorú, koszorú: ss m / ss m/ ss mm/ ss m/ ss mm/ ss m/ sfmr/ dd d //
553 / 55 3 / 55 33 / 55 3/ 55 33/ 55 3 / 5432/ 11 1 //

Bánki Vera –
Kismartony
Katalin:
Zene-Játék
tankönyv

Számok (téma folytatása)

7. Játsszuk el a következőket: Koszorú..., Hatan vannak..., Megfogtam egy szúnyogot...
8. Olvasás-írás-rögtönzés – Ecc, pecc, kimehetsz... mondóka ritmusát leírni, közösen megbeszélve, mindenki egyénileg a füzetébe.
9. Memorizálás – Ki emlékszik a korábban eljátszott telefonszámra?
10. Daltanulás – Zöld paradicsom (egy életem, egy halálom...)
11. Mozgás – táncoljunk zenére, egyszerű lépésekkel, tapsoljunk megállapodás szerint: minden első mérőre, vagy másodikra és így tovább

Felhasznált irodalom

- Bánki Vera – Kismartony Katalin (1999): *Zene-játék I.* Kyrios Kiadó, Kecskemét.
- Ének-zene tankönyvek, NAT 2020, Oktatási Hivatal
- Réti Anna – Döbrössy János (2012): *Az ének-zene tantárgy-pedagógiája.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Egyéb zenei nevelési irányzatok

(külön fájlban is, részletesebben:

*Deákné Kecskés Mónika: Egyéb
zenepedagógiai irányzatok 2016)*

Döbrössy János

2025. december 3.

Kokas Klára: aktív befogadás, önkifejezés a zenéhez improvizált mozgás segítségével

- gondosan válogatott értékes zenei anyag;
- élményteremtés;
- tisztázott szabálykeretek;
- az egyén, a személyiség tisztelete;
- bizalmi légkör kialakítása, az érintés tabujának feloldása;
- a különbözőség (másság) elfogadása, értéként kezelése.

https://www.youtube.com/watch?v=HOv_zDJGyaU&t=777s (6'28")

- [1] Kokas Klára, Öröm, bűvös égi szikra,
(Budapest: Akkord Kiadó, 1998)
  - https://www.youtube.com/watch?v=HOv_zDJGyaU
- (49.16)

Sáry László (1940-)

- A kreatív gyakorlatok sokszínűségével szeretné megnyerni a pedagógusokat ennek a hosszú idő óta hangoztatott tevékenységnek Sáry László
- Sáry László, *Kreatív zenei gyakorlatok*, (Pécs: Jelenkor Kiadó, 1999)

- A gyűjteményben található darabok különböző szóbeli utasításokat tartalmaznak, amelyeket át tudnak fordítani a zene nyelvére.
- A hang összetevői:
  - Időtartam
  - Hangmagasság
  - Hangerő
  - Hangszín
  - Szünetek – a csend

<https://www.youtube.com/watch?v=OpOIYyajs5g>

Jean-Jacques DALCROZE (svájci francia)

- "A zene segítségével összhangba hozni az egyén értelmi és testi képességeit."
- A zenei képességeket a testmozgáson keresztül fejleszti ki = Dalcroze-euritmia: a zenei jelenségeket kifejező mozgás a tanár improvizált zongorajátékára.

<https://www.youtube.com/watch?v=cUITkrWwvNQ>

Carl ORFF: a német nyelvterület zenei nevelésének meghatározó alakja.

- „Az út a cél.” (A játékos, improvizatív tevékenység mint örömforrás.) „Összművészet”: a dráma és a tánc is együtt jár a zenei tevékenységgel.
- A ritmusból indul ki, az improvizatív tevékenységek során a beszéddel és a mozgással játszanak.
- „Orff-Instrumentarium”: számos minőségi ritmus- és dallamjátszó hangszer áll a gyerekek rendelkezésére.
- Az éneklés háttérben van.
- Beengedi a populáris zenét is.
- A zenei írásbeliséget a közoktatásban nem tanítják.

Edgar WILLEMS

Flamand zenepedagógus

Énekléssel, kottaolvasással és kifejező vagy ritmikus mozgásokkal alakít zenehallgatóvá a módszer.

Lényeges vonása a szülőkkel való intenzív kapcsolat.

Sajátos hangszerparkjuk van.

Források:

- <https://www.parlando.hu/2015/2015-3/Alternativ-zenepedagogia.htm>
- Szőnyi Erzsébet: Zenei nevelési irányzatok a XX. században. Tankönyvkiadó, 1988.
- Kis Jenőné (Kenesei Éva): Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában. Tárogató Kiadó, 1994.

Köszönöm a figyelmet!